

مدیریت سازمان‌های محلی

نویسندگان:

مهدی پندار

حسین اجاقی

سید مهدی خاتمی

سلطان‌علی کریمه ساروئی

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	مدیریت سازمان‌های محلی / نویسندگان مهدی پندار... (و دیگران).
مشخصات نشر	تهران : انتشارات علوی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۴۱۹ ص.
شابک	978-964-310664-5
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	نویسندگان مهدی پندار، حسین اجاقی، سیدمهدی خاتمی، سلطانعلی کریمه ساروئی.
موضوع	سازمان‌های دولتی محلی -- مدیریت
موضوع	Local government -- Management
شناسهٔ دزود	پندار، مهدی، ۱۳۵۶ -
رده بندی کنگره	۷۸JS
رده بندی دیویی	۳۲۰/۸
شماره کتابشناسی ملی	۶۰۱۱۴۸۴

مدیریت سازمان‌های محلی

مؤلفین	دکتر مهدی پندار (عضو هیات علمی دانشگاه تهران) - حسین اجاقی - سید مهدی خاتمی - سلطانعلی کریمه ساروئی
نوبت چاپ	اول / ۱۳۹۸
مدیر تولید	زهرا انصاری
طراح جلد	زهرا انصاری
شمارگان	۱۰۰۰ جلد
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۳۱۰-۶۶۴-۵
قیمت	۶۰۰۰۰ ریال

انتشارات علوی

nashrealavi@yahoo.com

نشانی: خیابان انقلاب - مقابل دانشگاه تهران - ساختمان ۱۲۹۶ (ظروفچی) - طبقه سوم - واحد ۱۵

تلفن: ۶۶۴۶۵۰۳۵-۶۶۴۰۷۵۱۳

سخن ناشر

به رغم ده‌ها سال پیشرفت، هنوز در مورد قلمرو مدیریت و اداره سازمان‌های محلی اتفاق نظر وجود ندارد و کماکان اختلاف نظر بیشتر از اتفاق نظر است. علی‌رغم این اختلافات، صاحب‌نظران این حوزه در این مورد اتفاق نظر دارند که توجه به ایجاد و توسعه حکومت‌های محلی و همچنین ضرورت شکل‌گیری این سازمان‌ها در رشد مردسالاری و بقا و حفظ حاکمیت و همچنین ثبات و امنیت کشور بسیار حائز اهمیت است.

توسعه و امنیت سازمان‌های محلی از جمله مسائلی است که در عصر حاضر بیش از ادوار پیشین توجه مسئولین و زمامداران امور مملکتی را به‌خود جلب کرده است. این امر برپایه در کشورهایی که عقاید مردم را محترم می‌شمارند بدین منظور است که تا حد ممکن کار مردم به‌دست مردم اداره شود و افراد هر منطقه و محل بتوانند در سرنوشت خویش سهم و شریک باشند.

این کتاب که حاصل تلاش دست‌جمعی گروهی از پژوهش‌گران حوزه اقتصاد، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و مدیریت شهری است، مباحث مهم و محوری مدیریت و اداره سازمان‌های محلی و مسائل اساسی و نیاز برای مدیریت شهری و روستایی را مورد بحث قرار داده و در نه فصل ارائه گردیده است. امید است با تالیف این اثر بتوان گامی کوچک در توسعه دانش اقتصاد و مدیریت شهری برداشت.

دکتر مهدی پندار

(عضو هیات علمی دانشگاه تهران)

سرآغاز نویسندگان

گرچه رهبران الهی، چارچوب دقیقی برای بخش‌های متعدد مورد نیاز جامعه بشری و حتی گاه‌ها شیوه‌های حکمروایی به طور کلی ذکر کرده‌اند، اما مدیران گاهی در انتخاب صحیح و به‌هنگام این روش‌ها و مصادیق آن دچار سردرگمی هستند. چه بسیار فرصت‌های مهمی که از دست رفته و منابعی که مصرف شده اما این اقدامات از اثربخشی و کارآمدی لازم برای حل مشکلات جامعه بشری برخوردار نبوده است.

در هر حال شاید تمدن‌ها و جوامع بشری از طریق حکومت‌ها ارزیابی می‌شود. دستگاه حکومت، متمم بلندای حیات جمعی بشری دارد. حکومت اساسی‌ترین رکن انتظام و انسجام جامعه است. حفظ نظم و برقراری امنیت کمترین انتظار شهروندان از حکومت خود می‌باشد. به باور بسیاری از صاحب‌نظران، بدون امنیت، اقتصاد و هنر و دیگر ابعاد زندگی اجتماعی وجود نخواهد داشت. به باور این گروه از نظریه‌پردازان، مردم یا از راه مسالمت‌آمیز جدت‌دهی را پذیرا خواهند شد و یا حکومت به وسیله قوه قهریه هدف‌هایش را بالا می‌کند؛ یعنی قدرت و اختیار مجازات متخلفین که بایستی در انحصار حکومت باشد. براین اساس قدرت، عامل تضمین رعایت قوانین و هنجارهای حکمرانی می‌باشد. قدرت از جمله مفاهیم محوری است که پیوسته مورد توجه پژوهش‌گران علوم اجتماعی بوده و البته اهمیت ویژه‌ی آن در رابطه با جامعه‌شناسی و علوم سیاسی معین می‌شود.

در حال حاضر مبانی حکومت و ساخت قدرت در جامعه ایران شکلی ویژه به خود گرفته است؛ نوعی از حکومت که در قالب اشکال متعارف سنتی و مدرن نمی‌گنجد. حکومت در جمهوری اسلامی بر شریعت و مردم است. در این اثر

ضمن بررسی روندهای شکل‌گیری حکومت در ایران و تشریح دوره‌های مختلف تاریخی، به ارزیابی ساخت حکومت و رابطه مردم با حکومت در جمهوری اسلامی خواهیم پرداخت.

هدف از جمع‌آوری مطالب این اثر، فراهم آمدن نسخه‌ای مفید و با فهم آسان برای دانشجویان و علاقه‌مندان به مباحث مدیریت سازمان‌های محلی بوده است. امید است با تلاش‌های گسترده‌ای که در طی سالیان گذشته در تدوین اثر حاضر به عمل آمده، تصویری جامع و عملی از رویکرد علمی به مدیریت سازمان‌های محلی بدست آید. همچنین تاثیر آن (در صورت اجرا) در زمینه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی به دست آمده تا بدین طریق به بخشی از پرسش‌های علاقه‌مندان به این رشته مطالعاتی و افرادی که در پی انتخابی درست و منطقی هستند و همچنین نخبگانی که در میدان به فعالیت در زمینه‌ی مدیریت سیاسی، اقتصاد و توسعه بپردازند، تا حد امکان پاسخ داده و انگیزه‌های لازم را برای معلمان، دانشجویان و محققین، جهت پی‌گیری و انجام فعالیت‌های پژوهشی موثرتر فراهم آورد.

بدیهی است علی‌رغم تمام کوشش‌های انجام شده، هنوز بی‌شک نارسائی‌ها و لغزش‌های بی‌شماری وجود دارد که ضمن قبول تمام مسئولیت آن، امیدواریم که صاحب‌نظران و اندیشمندان با تذکر و ارائه نظرات ارزشمند خود، نویسندگان را در این راه مساعدت و تشویق نمایند.

فهرست

فصل اول: شکل‌گیری دولت مدرن (ریشه‌ها، اهداف و نظریات).....	۱۳
مقدمه فصل اول.....	۱۵
لزوم زندگی اجتماعی.....	۱۵
مفهوم و ماهیت دولت.....	۱۷
تبیین جامعه شناختی مفهوم دولت.....	۱۹
درآمدی بر نظریه‌های دولت.....	۲۳
نظریه‌های مربوط به خاستگاه دولت.....	۲۳
نظریه دولت مشروطه.....	۲۵
دولت کثرت‌گرا.....	۳۲
واکاوی مفهوم دولت مدرن.....	۳۴
پیدایش دولت‌های مستقل ملی.....	۳۸
عناصر تشکیل دهنده دولت.....	۴۲
محلی‌گرایی، ناسیونالیسم و قومیت.....	۴۷
تفاوت بین «نظام سیاسی»، «دولت» و «حکومت» در چیست؟.....	۴۹
مفهوم حاکمیت.....	۵۱
انواع حاکمیت.....	۵۲
تکالیف اصلی دولت در قبال جامعه.....	۵۴
کنتراست سیاسی و دولت مدرن.....	۷۲
آسیب‌شناسی مدیریت سیاسی و تاثیر نقش نفت در فرآیند دولت ملت‌سازی در ایران.....	۷۵
ارتباط دولت و مدیریت عمومی در ایران.....	۸۱
فصل دوم: اشکال حکومت.....	۸۳
مقدمه فصل دوم.....	۸۵
مفهوم حکومت.....	۸۵
ارکان حکومت.....	۸۹
ضرورت و اهمیت حکومت در جامعه.....	۹۰

۹۱	 انواع حکومت
۹۸	 ارزیابی سیستم جمهوری
۱۰۱	 ارزیابی حکومت توتالیتر
۱۰۲	 فلسفه جغرافیایی حکومت
۱۰۹	 رابطه دموکراسی با حکومت دینی

۱۱۱	 فصل سوم: شکل‌گیری سازمان‌های محلی
۱۱۳	 مقدمه فصل سوم
۱۱۳	 سازمان‌های محلی و ریشه‌های طبیعی و تاریخی آن‌ها
۱۱۵	 تعریف سازمان محلی
۱۲۰	 انواع سازمان‌ها: محلی
۱۲۳	 سازمان محلی از لحاظ هدف‌ها
۱۳۸	 دوران مادها ۵۵۹ تا ۱۰۷۲ قبل از میلاد
۱۳۹	 دوران هخامنشی ۳۳۴-۵۵۱ قبل از میلاد
۱۴۲	 دوره پارسی یا اشکانی ۲۵۳ قبل از میلاد تا ۲۴۰ بعد از میلاد
۱۴۳	 دوره ساسانی ۲۲۶-۶۵۹ میلادی
۱۴۴	 دوره بعد از ساسانیان
۱۴۵	 دوران اسلامی و اثرات آن
۱۴۷	 مدیریت امور عمومی از دیدگاه امام علی (ع)
۱۵۱	 دوره صفویه ۹۰۵-۱۱۴۸
۱۵۲	 دوره قاجاریه
۱۵۳	 دوره بعد از انقلاب مشروطه
۱۵۶	 دوره پهلوی اول
۱۵۶	 دوره پهلوی دوم
۱۵۷	 انقلاب اسلامی ایران
۱۵۹	 ریشه تاریخی تشکیل انجمن‌های استانی و شهرستانی

۱۶۵	 فصل چهارم: آثار و پیامدهای پیدایش و توسعه سازمان‌های محلی
۱۶۷	 مقدمه فصل چهارم

۱۶۸.....	پیشینه پیدایش حکومت‌های محلی
۱۶۸.....	تجارب جهانی پیدایش حکومت‌های محلی
۱۶۹.....	آثار و پیامدهای پیدایش و توسعه سازمان‌های محلی
۱۷۷.....	تأثیر واگذاری اختیارات محلی به مردم در توسعه دموکراسی
۱۸۳.....	بسترهای اخلاقی و روانی مؤثر در سپردن کارها به مردم
۱۹۰.....	نقش سازمان‌های محلی در توسعه سیاسی- اجتماعی
۱۹۶.....	جایگاه حقوقی حکومت‌های محلی

۲۰۱.....	فصل پنجم: ساز و کارهای نظارت بر سازمان‌های محلی
۲۰۳.....	مقدمه فصل پنجم
۲۰۳.....	مفهوم نظارت
۲۰۴.....	انواع نظارت
۲۰۴.....	مبانی حقوقی و عرفی نظارت
۲۰۶.....	دولت مدرن و پیچیدگی‌های نظارت بر سازمان‌های محلی
۲۱۰.....	ضرورت و اهمیت تحدید آزادی حکومت‌ها؛ مطالعه موردی ایران
۲۱۲.....	نظارت حکومت مرکزی بر مقامات محلی
۲۱۷.....	راه‌های نظارت حکومت مرکزی بر اعمال مقامات و حکومت محلی
۲۲۵.....	نظارت غیرمستقیم بر امور سازمان‌های محلی

۲۳۷.....	فصل ششم: مسائل اقتصادی سازمان‌های محلی
۲۳۹.....	مقدمه فصل ششم
۲۴۰.....	تامین مالی و استقلال حکومت‌های محلی
۲۴۳.....	سیستم رانتی و دولت رانتینر
۲۴۷.....	دولت رانتیر در عصر پهلوی
۲۴۹.....	ارزیابی کاربرد الگوی دولت رانتیر درباره ایران
۲۵۱.....	استقلال مالی در شهرداری‌ها؛ مطالعه موردی شهرداری‌های فرانسه
۲۵۲.....	منابع درآمدی در شهرداری‌های ایران
۲۵۲.....	ملاحظات وضع مالیات و عوارض شهری
۲۵۳.....	مفهوم درآمدهای پایدار و ناپایدار

۲۵۴	روش‌ها، منابع و موانع دستیابی به درآمد پایدار شهری
۲۵۶	روش‌های دستیابی به درآمد پایدار در شهرداری‌ها
۲۵۷	موانع دستیابی به درآمد پایدار در شهرداری‌ها
۲۵۸	منابع دستیابی به درآمد پایدار در شهرداری‌ها
۲۶۲	حکمرانی الکترونیک در شهرداری‌ها؛ روشی کارآمد جهت مدیریت و کاهش هزینه‌ها
۲۷۳	الگوی پایدار منابع مالی؛ ضرورت‌ها و راهکارها

۲۹۵	فصل هفتم: توسعه سازمان‌های محلی
۲۹۸	توسعه سازمان‌های محلی؛ فرصت‌ها و چالش‌های فرارو
۲۹۹	شهرداری
۳۰۳	نقش شهرداری در مدیریت شهری ایران و جهان
۳۰۶	تأسیس شهرداری؛ بررسی مدل‌های ملی و بین‌المللی
۳۰۷	مرواری بر تبیین وظایف شهرداری در گذر تاریخ معاصر ایران
۳۰۸	شکل‌گیری انجمن شهر و انجمن‌های محلی
۳۰۸	ضرورت نظارت دولت مرکزی بر شوراهات

۳۱۱	فصل هشتم: شوراهای (اهداف، وظایف و چشم‌اندازها)
۳۱۴	تاریخچه
۳۱۸	ریشه‌های شکل‌گیری مدیریت شهری
۳۱۹	تمرکززدایی
۳۲۳	شهر
۳۲۴	شهروندی و حقوق شهروندی
۳۲۶	ابعاد حقوق شهروندی
۳۲۸	حقوق شهری
۳۲۸	مدیریت شهری
۳۲۹	مدل مدیریت شهری در اروپا
۳۳۰	مزایای مدل شهردار-شورای شهر
۳۳۰	معایب مدل شهردار-شورای شهر
۳۳۲	شورای شهر در ایران

۳۳۲	 مفهوم شورا
۳۳۴	 انواع شوراهای
۳۳۵	 شورای روستا
۳۳۵	 وظایف شورای روستا
۳۳۶	 شورای اسلامی شهر
۳۳۷	 حقوق شهروندی و شورای شهر
۳۳۸	 وظایف و اختیارات شوراهای شهر
۳۴۳	 اهم وظایف رئیس شورا
۳۴۵	 کمیسیون تخصصی شورای شهر
۳۴۶	 محدوده‌ی شهر
۳۴۷	 تغییرات و ابهامات
۳۴۸	 مشکلات اصلی نظارت بازرسی در شورای شهر
۳۴۹	 شرایط احراز تصدی سمت شهردا
۳۵۴	 انتخاب شهردار: فرصت‌ها و چالش‌ها
۳۵۵	 محدودیت اختیارات شورای اسلامی شهر
۳۵۶	 مسائل و ضرورت‌های اصلاح قانون
۳۵۷	 ارزیابی عملکرد شوراهای اسلامی شهر در ج.ا.ایران
۳۶۱	 مفهوم شناسی حکمروایی خوب
۳۶۲	 حکمروایی خوب؛ الگویی برای مدیریت شهری
۳۶۶	 تمرکززدایی واقعی و بهبود حکمروایی خوب
۳۷۰	 ضرورت تحقق سلامت اداری
۳۷۳	 بررسی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در تحقق حقوق شهروندی
۳۷۵	 فصل نهم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۳۷۷	 بحث و نتیجه‌گیری
۳۸۹	 فهرست منابع